

Een stuk steen met een verhaal

In ons *Museum voor Heem- en Oudheidkunde* heeft één oude steen een speciaal plaatsje gekregen. Het is de hoek van een oude doopvont. Het fragment werd in 1979 gevonden, toen De Oude Eendracht werd afgebroken, de herberg van de vroegere wipschutters. Nu staat er de nieuwe vleugel van het Sint-Jozefinstituut, aan het begin van de Rubensstraat. Het oude café werd rond 1700 gebouwd, en in de fundamenten werden brokstukken gevonden van een oude kerk...

En dat is toch wel straf! Dat daar vlak naast, ook een kerkje moet hebben gestaan, amper zestig meter van de kerk die we nu nog kennen. Ongelooflijk maar waar. Luister naar het verhaal.

Iedereen weet dat onze gemeente in de eerste eeuwen van onze jaartelling een belangrijke nederzetting was. *Condacum* was naar 't schijnt zelfs belangrijker dan Antwerpen. Toen onze heidense voorouders werden gekerstend - gedoopt in de Sint-Martensput of Doopput, zoals onlangs nog werd uitgelegd voor ATV - maakten de missionarissen van het toenmalige Kontich een belangrijke parochie, die zich uitstreckte van de Rupel en de Schelde tot Hove en Mortsel. Alle parochianen werden hier begraven op het Sint-Martenskerkhof, zoals vroeger het Sint-Martinusplein werd genoemd. Daar moet trouwens nog een heel stuk van onder de school liggen. Ernaast stond een eenvoudig dorpskerkje. De Heilige Reinildis had heel deze boel geschonken aan de abdij van Lobbes (in het stadje Thuin aan de Samber) en die moest het kerkje onderhouden en de pastoor betalen. Daarvoor moesten alle inwoners een tiende van hun oogst aan de abt bezorgen. Toen de Berthouts, een familie van ruige ridders, nogal wat eigendommen verwierven in het Kontichse, bouwden zij ook een kerk en wijdden die aan Onze-Lieve-Vrouw. Ze zorgden ervoor dat de toren stevig was en van steen, zo kon die niet afbranden als de Noormannen weer eens langskwamen en iedereen erin verstopt zat. Uiteraard streken ze ook hun tienden op. Tot het jaar 1088, de eerste vermelding van de parochie: dan ging alles naar Lobbes.

Ons oude en gedeeltelijk houten Sint-Martenskerkje met zijn strodak was te klein geworden, verkommerde, had branden te verduren en raakte in onbruik. Toen de andere kerk in 1566 dan weer lelijk werd geteisterd door de Beeldenstorm, gaf men de plannen op om ze nog te restaureren. Ze werd gesloopt en alle middelen werden in de jongere tempel gepompt, die prompt ook herdoopt werd in Sint-Martenskerk, naar de parochieheilige. In de nabijheid van de vroegere ruïne werd ter compensatie nog wel een kapelletje opgericht, dat op zijn beurt in 1863 is verdwenen.

En zo komt het dat er gedurende enkele eeuwen in Kontich twee kerkjes stonden, op amper een steenworp van elkaar. En voor wie dat nog niet straf genoeg vindt: we hebben er zo nog een stuk of zeven. We vertellen ze tijdens onze nocturnes, onze avondwandelingen, elke vierde vrijdag van de maand.

Op vrijdag 28 september 2001 geven wij een voorproefje voor alle verenigingen, scholen, vriendenkringen e.d.: afspraak voor de afgevaardigden om 19.30 u. in het Museum voor Heem- en Oudheidkunde. Een nocturne bestaat uit een beknopt bezoek aan het Museum, een wandeling van ca. 100 minuten (2,5 km) door het avondlijke Kontich, die eindigt in ons Documentatiecentrum. Ondertussen worden acht 'straffe' verhalen verteld, waarvan er één niet helemaal klopt. Wie juist raadt, maakt kans op een fles, niet alleen straf, maar ook nat...

Bedoeling is deze wandeling te doen met een groep van maximum 20 (betalende) deelnemers. Deze kennismaking (waarbij wij uiteraard nog niet het achterste van onze tong laten zien) is gratis. Geïnteresseerden kunnen dan alle voorwaarden vernemen, ook voor alternatieve dagwandelingen of geleide bezoeken aan onze collecties in het museum. Voor de goede orde wel graag een seintje om uw deelname te melden (03 457 63 24).

Fragment van doopvont in Doornikse steen (ca. 1150), vermoedelijk afkomstig uit de oorspronkelijke Sint-Martenskerk. Afbeelding van leeuw en mythologisch zeemonster met slangachtig achterlijf en kop van roofdier. Bewakers van het doopwater? Of kwade krachten, waarvan de ziel zich in het doopsel verlost?

Museum voor Heem- en Oudheidkunde in Kontich, Sint-Jansplein (naast bibliotheek)
Elke zondag geopend van 14 tot 17 u., gratis toegang, gidsen zijn aanwezig
Geopend op weekdays tijdens de openingsuren van de cultuurdienst

GENEALOGEN OPGELET

Wij willen de genealogen en onze inwoners verwittigen dat momenteel zich een firma aanbiedt met een driedelige publicatie betreffende de historie en wapenschild van weinig voorkomende familienamen. Wij hebben sterke vermoedens dat de bedoelingen van deze firma niet oprecht zijn. Wij vragen dan ook met de nodige voorzichtigheid en voorbehoud tewerk te gaan.